

szásság lenne a felperes elutasítása, mikor a bíróság felperesnek igazát látja, mint az, hogy ultra petitem ítélt a bíróság. A háborus gyakorlat az ultra petitem tilalmát más területeken is lazította (kártérítés megítélése, noha csak teljesítés kéretett). A dogmatika zsákutcába vezetne — de ettől a bíróságot józansága visszatartotta.

B. S.

A 86. sz. döntvény revíziója elé. Mult számunkban hirt adtunk arról, hogy a 86. sz. döntvény újlagos megvitatás alá kerül. A megváltozott jogfelfogást illusztrálja a Curia P. VI. 5971/924. sz. határozata, amely kimondta, hogy a baleset időpontja szerinti munkabérek alapján kiszámított baleseti kártérítés (havi 88 kor!) a per folyama alatt bekövetkezett pénzromlás ellensúlyozásául valorizáltan ítéendő meg. És folytatja ekként:

Ez a döntés nem ellenkezik nevezetesen a m. kir. Curia 86. sz. polgári teljesülési döntvényének a rendelkezésével sem, mert ennek a teljesülési döntvénynek a rendelkezése szerint csak a baleset folytán már megítélt járadékot nem lehet a sérült személyen kívül eső körülményeknek, nevezetesen a gazdasági viszonyoknak időközben beállott változása alapján bírói hatáskörben felemelni, vagy leszállítani. *A még meg nem ítélt baleseti járadéknak átértékelt megítélését azonban a döntvény nem zárja ki.* (P. VI. 5971/924.) Ezen határozat szerint a 86. sz. döntvény tulajdonképpen a már ítélettel befejezésre juttatott baleseti kártérítési ügyet ujrafrissítését tilalmazná. A döntvény azonban nemcsak perjogi, hanem magánjogi akadályait is látta a baleseti járadék valorizálásának. A magánjogi akadályokat ez a határozat elejti.

Érdekes azonban, hogy az előzetes végrehajthatóság helytfoghatósága kérdésében ez a határozat is kitart amellett, hogy a balesetjáradék sem tartási, sem élélmezési kötelezettség fogalma alá nem esik és így az előzetes végrehajthatóság mellőzendő. A döntvénynek a valorizáció megtagadásának okául felhozott fő elméleti indokát tehát a határozat még mindig fenntartja, noha maga a rendelkező rész már egész más felfogást mutat.

B. S.

Valorizáció — vétkesség — gazdagodás? A Curia gyakorlatában a valorizáció jogalapjára egységes gyakorlat nem alakult ki. A VII. tanács azonban a maga ítélezésében következetesen a vétkesség alapjára helyezi a valorizációt és pedig úgy elvileg, mint a részletkérdésekben (pl. a vétkessé válás időpontja egyuttal a valorizálás kezdőpontja). A vétkességi jogalap, amely a valorizációs gyakorlat első stádiumában kétségtelenül jó szolgálatokat teljesített mint a valorizáció megítélésének elméleti megindokolása — nem fogadható el mint a valorizáció sine qua non feltétele. Különösen megnyilvánul a vétkességi jogalap abszolút kívánalmának helytelensége, amikor a valorizációt a bíróság vétkesség híján megtagadja — és ezzel együtt nyilvánvaló ajándékot juttat a valorizáció alól fölmentett félnek. Jellemző e tekintetben a következő eset: Felperes

200 dollár erejéig perel egy pénzüintézetet azon az alapon, hogy a pénzüintézetet megbizta azzal, hogy Amerikában élő fia részére utaljon át 200 dollárt. Felperes a 200 dollár egyenértékét az intézetnek megfizette. Az intézet a 200 dollár igénylés alapján meg is kapta (ez nem tűnik ki teljesen tisztán), de a kifizetés Amerikában a Curia ítéletéből ki nem tűnő, de az alperes terhére nem eső okból elmaradt. A Curia már most a felek között létesült ügylet jogi minősítését kutatta és megállapította, hogy a 200 dollárra vételügylet nem jött közöttük létre, hanem csupán megbízás és e megbízás lebonyolításának elmaradásához azt a következményt fűzi, „hogy az átutalás az alperes hibáján kívül lebonyolítható nem volt, jogszerű folyamánya csak az eredeti állapot visszaállítása lehet, vagyis az, hogy az alperes visszatérítse felperesnek azt az összeget, amelyet attól a megbízás adásakor átvett és pedig abban az értékben, amellyel a befizetett összeg abban az időpontban birt, amikor az alperes visszatérítési kötelezettsége beállott“. (P. VII. 5636/1924.)

Ez az álláspont kétségtelenül elüti a felperest a pénzülefizetési időpontja és az alperes visszafizetési kötelezettségének időpontja között eltelt idő alatti pénzüromlás megtérítésétől, noha a pénzüintézet a dollárok birtokában nem szenvedne sérelmet, ha az ítélet őt az általa megkapott dollárok kiadására kötelezné. El kell ismerni az ítélet indokainak jogdogmatikai helyességét, de már az in integrum restitutio elvei csak csonkán érvényesülnek, ha a felperes a pénzüet nem az átadás időpontja, hanem egy későbbi időpont szerinti értékben kapja csupán vissza, ami egyértelmű azzal, hogy pénzüet bizonyos részben nem kapja vissza. Önellenmondás az olyan restitutio, amely — ha csak részben is — nem restituiál. Hogy mi az elfogadható jogi alapja annak, hogy a pénzüintézet a meg nem ítélt értékkel különbözettel gazdagodjék, azt belátni nem tudjuk.

A saját álláspontunk mellett — és a határozat helyes megvilágítása iránti kötelességnek is eleget teendő, — meg kell említeni, hogy a hivatkozott határozat feloldást rendel és a tényállás tisztázására tágabb körben rendel el bizonyítást, mint ami az indokolásbeli álláspontjának megfelel. A határozatban elfoglalt, fentebb szóserint idézett álláspontból folyóan csupán az a kérdés lett volna bizonyítandó, hogy mi volt a korona zürichi árfolyama azon időpontban, amikor a megbízás teljesítése meghiusult és ezzel a visszatérítés kötelezettsége beállott. A Curia feloldó végzése azonban további bizonyítást is rendelt, és ezzel nyitva hagyta azt a lehetőséget, hogy ne csupán a megcsonkított időtartamra eső valorizáció ítélessék meg.

B. S.